

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/90/2005

NASTROJE SPOŁECZNE W MAJU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
22 października 2004 roku

- Od kwietnia opinie o rozwoju ogólnej sytuacji w kraju tylko nieznacznie się poprawiły. Nadal co czwarty Polak (25%) uważa, że zmierza ona w dobrym kierunku, większość zaś (59%, spadek o 3 punkty) jest przeciwnego zdania.
- Nie zmieniły się oceny sytuacji politycznej w kraju. Przeważają opinie krytyczne (68%), a tylko 3% badanych ocenia tę sytuację pozytywnie.
- Nieco lepsze niż przed miesiącem są opinie o sytuacji gospodarczej. Zmalała (o 3 punkty, do 47%) liczba ocen negatywnych, wzrosła zaś (o 2 punkty, do 34%) grupa ankietowanych postrzegających stan gospodarki jako przeciętny. Tylko 12% badanych wystawia oceny pozytywne.
- Stabilne są opinie Polaków o tym, jak obecnie żyje się im i ich rodzinom. Nieco ponad jedna czwarta respondentów (27%) pozytywnie ocenia poziom swego życia, a trochę mniejsza liczebnie grupa (24%) - negatywnie. Blisko połowa badanych (49%) uważa, że żyje im się przeciętnie (ani dobrze, ani źle).
- Podobne do kwietniowych są przewidywania dotyczące rozwoju ogólnej sytuacji w kraju w ciągu najbliższego roku: co piąty badany (20%, spadek o 2 punkty) sądzi, że sytuacja w Polsce się pogorszy, co szósty zaś (17%) liczy na jej poprawę. Nadal dominuje liczebnie grupa badanych nieoczekujących zmian (52%, wzrost o 2 punkty).
- Prawie nie zmieniły się też przewidywania co do sytuacji politycznej w Polsce, choć pesymistów jest trochę mniej niż w kwietniu (spadek o 3 punkty, do 14%). W takim samym stopniu ubyło osób przewidujących pogorszenie się sytuacji gospodarczej (z 14% do 11%).
- Wyraźnie bardziej optymistyczne są przewidywania dotyczące poziomu życia ankietowanych i ich rodzin. Poprawy spodziewa się co piąty ankietowany (20%, wzrost o 4 punkty), a 12% (spadek o 2 punkty) obawia się pogorszenia. Nadal najwięcej osób (57%) sądzi, że za rok będzie im się żyło tak samo jak obecnie.

Maj nie przyniósł istotnych zmian w nastrojach społecznych¹. Różnice w stosunku do kwietnia są na ogół nieznaczne i mieszczą się w granicach błędu statystycznego. Z jednym istotnym wyjątkiem - nieco częściej niż przed miesiącem Polacy spodziewają się, że za rok im i ich rodzinom będzie się żyło lepiej niż obecnie.

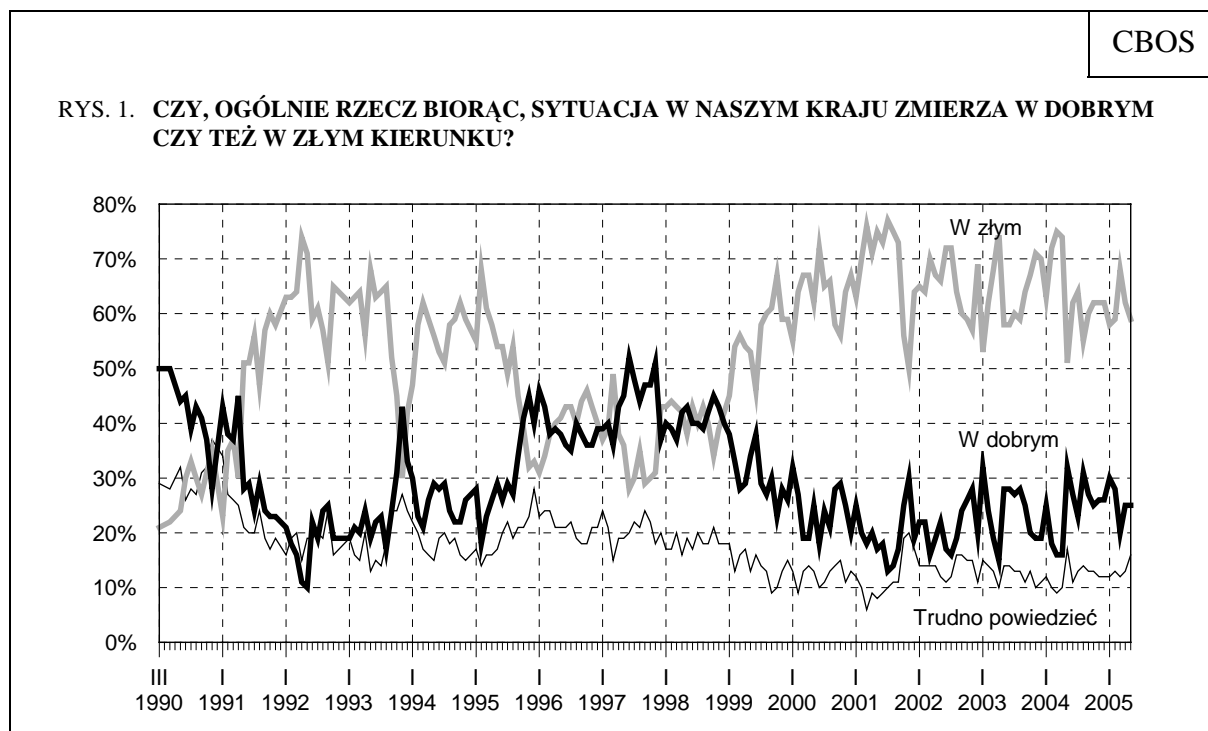
OCENY

Od kwietnia prawie nie zmieniły się opinie o rozwoju **ogólnej sytuacji w kraju**. Nadal co czwarty Polak (25%) uważa, że sytuacja w kraju zmierza w dobrym kierunku, większość zaś (59%, spadek o 3 punkty, mieszczący się jeszcze w granicach błędu statystycznego) jest przeciwnego zdania. Nie są to jeszcze - po marcowym załamaniu się nastrojów - notowania tak dobre jak na początku roku, ale odsetek ocen negatywnych systematycznie się zmniejsza.

Tabela 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
	2004								2005				
	w procentach												
W dobrym	32	27	23	31	27	25	26	26	30	28	20	25	25
W złym	51	62	64	55	60	62	62	62	58	59	68	62	59
Trudno powiedzieć	17	11	13	14	13	13	12	12	12	13	12	13	16

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (180) przeprowadzono w dniach 6-9 maja 2005 roku na liczącej 1052 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Opinie w tej sprawie zależą przede wszystkim od ocen warunków materialnych własnych gospodarstw domowych - poczucie, że żyje się w złych warunkach, wiąże się znacznie częściej z negatywnymi ocenami rozwoju sytuacji w kraju niż z pozytywnymi. Dobrym ocenom sprzyja poziom wykształcenia i dochodów (im wyższy, tym więcej pozytywnych opinii o rozwoju sytuacji w kraju, a im niższy, tym więcej opinii negatywnych) oraz zadowolenie z własnych warunków materialnych.

Najwięcej opinii pozytywnych notujemy wśród przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji (46%); tylko w tej grupie przeważają one nad negatywnymi (41%). Stosunkowo dużo dobrych ocen jest też wśród pracujących na własny rachunek poza rolnictwem (35%). Natomiast najbardziej krytyczni są robotnicy wykwalifikowani, rolnicy, renciści i bezrobotni (zob. tabele aneksowe).

W potencjalnych elektoratach stosunkowo najwięcej ocen pozytywnych - mniej więcej tyle samo, co negatywnych - jest wśród sympatyków PO oraz SLD i UP. Opinie krytyczne są najczęstsze wśród zwolenników Samoobrony, zdecydowanie też przeważają w elektoratach LPR, PSL i PiS.

Tabela 2

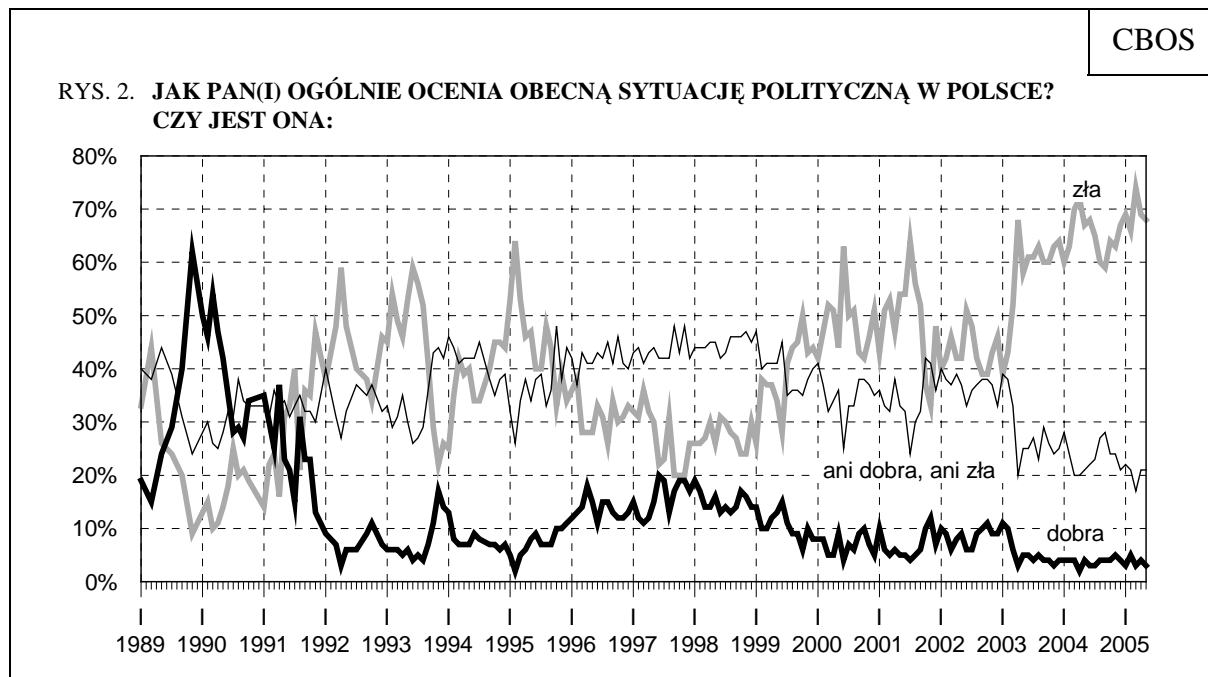
Potencjalne elektoraty*	Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?		
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	44	43	13
SLD i UP**	41	42	17
PSL**	32	59	9
PiS	29	58	13
LPR**	21	62	17
Samoobrona	20	72	8
Niezdecydowani, na kogo głosować	24	57	18
Niezamierzający głosować lub niezdecydowani w tej sprawie	18	65	17

* Wyodrębnione na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych. Wyborców SLD i UP potraktowano łącznie z powodu zbyt małych ich liczebności w badanej próbie
 ** Dane należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielką liczebność potencjalnych wyborców tych partii w badanej próbie

Nie zmieniły się oceny **sytuacji politycznej** w Polsce. Większość ankietowanych (68%) uznaje ją za złą, a tylko 3% ocenia pozytywnie. Co piąty respondent określa sytuację polityczną jako przeciętną.

Tabela 3

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	
	2004								2005					
	w procentach													
- dobra	4	3	3	4	4	4	5	4	3	5	3	4	3	
- ani dobra, ani zła	21	22	23	27	28	24	24	21	22	21	17	21	21	
- zła	67	68	65	60	59	64	63	67	68	66	74	69	68	
Trudno powiedzieć	8	7	9	9	9	8	8	8	6	8	6	6	8	

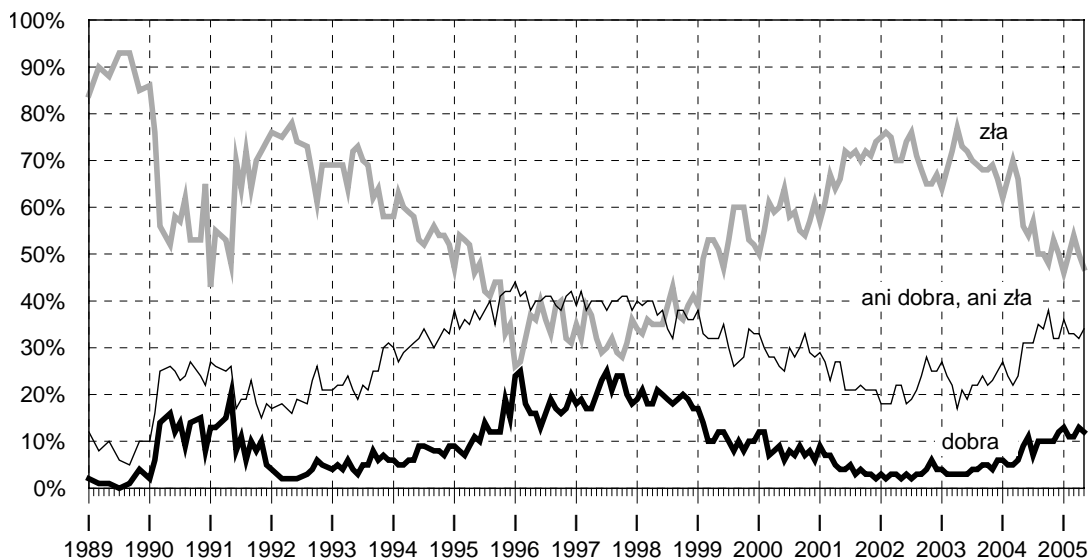
We wszystkich kategoriach społeczno-demograficznych nadal dominują negatywne oceny sytuacji politycznej - szczególnie częste są one wśród przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji oraz pracowników umysłowych niższego szczebla. Krytycyzmowi w tej sprawie sprzyja poziom wykształcenia badanych (czemu na ogół towarzyszy większe zainteresowanie sprawami politycznymi) - im wyższy, tym więcej ocen negatywnych (zob. tabele aneksowe).

Opinie o **sytuacji gospodarczej** są nieznacznie lepsze niż przed miesiącem. O 3 punkty (do 47%) zmalał odsetek badanych wyrażających krytycyzm. Nadal co trzeci ankietowany (34%, wzrost o 2 punkty - w granicach błędu statystycznego) ocenia stan gospodarki jako przeciętny, a co ósmy (12%) wystawia oceny pozytywne.

Tabela 4

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	
	2004								2005					
	w procentach													
- dobra	9	11	7	10	10	10	10	12	13	11	11	13	12	
- ani dobra, ani zła	31	31	31	35	34	38	32	32	36	33	31	32	34	
- zła	56	54	57	50	50	48	53	50	46	50	54	50	47	
Trudno powiedzieć	4	5	5	5	6	4	5	6	5	6	4	5	7	

RYS. 3. JAK PAN(I) OGÓLNIIE OCENIA OBECNĄ SYTUACJĘ GOSPODARCZĄ W POLSCE?
CZY JEST ONA:

Pominięto „trudno powiedzieć”

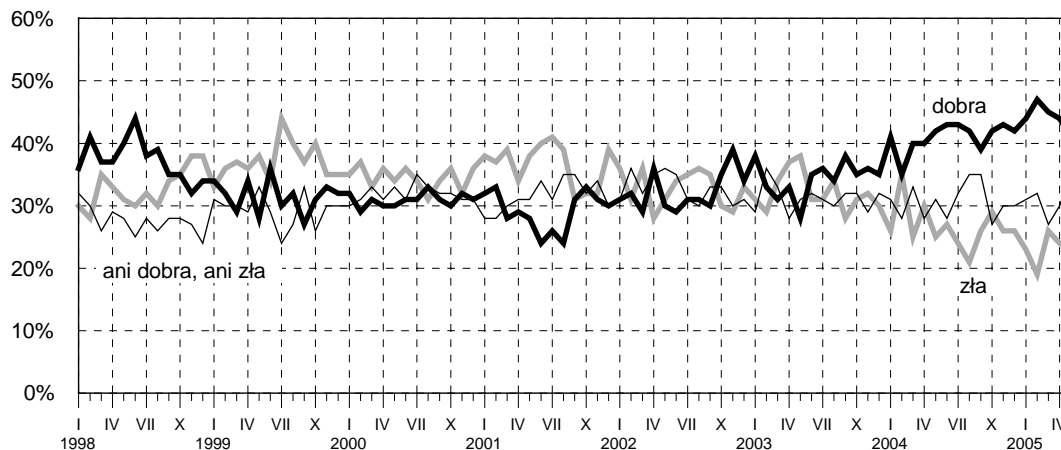
Im niższe wykształcenie respondentów, tym więcej negatywnych opinii o sytuacji gospodarczej, a im wyższe - tym więcej pozytywnych. Pozytywnym ocenom sprzyja też dobra sytuacja materialna oraz lewicowe poglądy polityczne (prawicowe i centrowe częściej związane są z ocenami negatywnymi). Wśród przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji dobre oceny są prawie tak samo częste jak złe. We wszystkich pozostałych kategoriach badanych opinie krytyczne przeważają nad pozytywnymi. Najwięcej ocen negatywnych notujemy na wsi, wśród rolników.

Nieco zmalała liczba zatrudnionych oceniających **sytuację w swoich zakładach** jako dobrą (spadek o 3 punkty, do 41%), wzrosła zaś określających ją jako średnią (o 5 punktów, do 35%). Nadal prawie co czwarty pracujący (23%) źle ocenia kondycję swoich zakładów.

Tabela 5

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	
	2004								2005					
	w procentach													
Respondenci aktywni zawodowo (ogółem)														
N=	461	432	406	420	444	452	454	443	493	486	462	487	470	
- dobra	42	43	43	42	39	42	43	42	44	47	45	44	41	
- ani dobra, ani zła	31	28	32	35	35	27	30	30	31	32	27	30	35	
- zła	25	27	24	21	26	29	26	26	23	19	26	24	23	
Trudno powiedzieć	2	2	1	2	0	2	1	1	2	2	3	2	1	
Pracownicy instytucji państwowych i publicznych														
- dobra	50	54	48	49	48	46	48	46	50	51	48	54	45	
- ani dobra, ani zła	32	21	26	36	30	22	31	30	28	29	22	26	37	
- zła	18	24	25	14	22	30	19	22	22	16	27	18	18	
Trudno powiedzieć	0	2	1	1	0	1	1	1	1	3	3	2	0	
Pracujący w spółkach o własności prywatnej i państwowej														
- dobra	49	39	53	34	38	42	46	42	50	55	60	49	43	
- ani dobra, ani zła	29	40	28	47	41	31	29	31	37	29	23	29	32	
- zła	19	19	19	17	21	27	24	26	11	15	17	23	23	
Trudno powiedzieć	2	2	0	1	0	0	2	1	2	1	0	0	2	
Pracujący w sektorze prywatnym poza rolnictwem														
- dobra	45	46	47	48	41	46	48	48	49	53	48	41	46	
- ani dobra, ani zła	33	28	38	31	34	31	30	30	31	29	28	33	34	
- zła	20	24	15	18	25	22	21	21	19	16	23	22	17	
Trudno powiedzieć	2	2	0	2	0	2	1	1	1	2	2	4	2	
Pracujący w indywidualnych gospodarstwach rolnych														
- dobra	6	13	7	13	9	14	12	11	13	13	17	28	12	
- ani dobra, ani zła	28	28	40	33	43	25	29	31	35	49	43	33	36	
- zła	64	59	51	54	46	58	58	58	50	37	33	39	50	
Trudno powiedzieć	2	0	2	0	2	2	0	0	1	0	6	0	2	

RYS. 4. JAK PAN(I) OGÓLNIŃE OCENIA OBECNĄ SYTUACJĘ W PANA(I) ZAKŁADZIE PRACY? CZY JEST ONA:

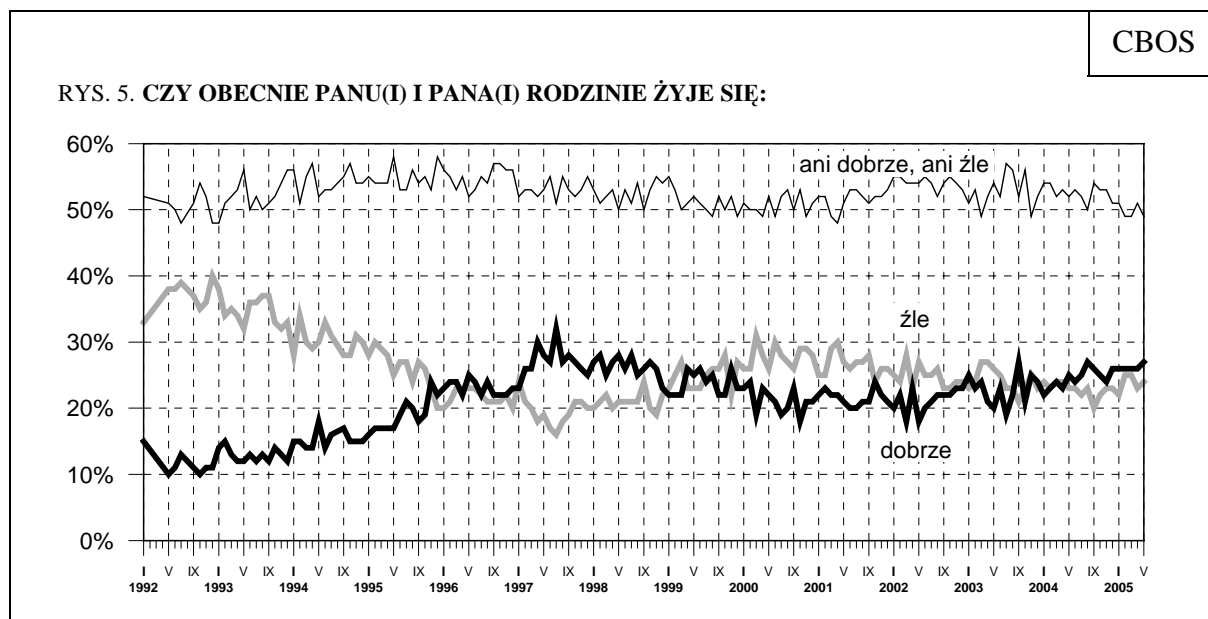
Pominięto „trudno powiedzieć”

Wzrost średnich ocen - kosztem dobrych - nastąpił wśród pracowników instytucji państwowych i publicznych oraz wśród pracowników spółek o własności mieszanej - prywatno-państwowej. Ocen dobrych jest obecnie więcej niż w kwietniu tylko wśród pracujących w sektorze prywatnym poza rolnictwem. Natomiast bardzo się pogorszyły opinie rolników, co przypuszczalnie wiąże się ze wzrostem cen materiałów służących do produkcji rolnej.

Prawie nie zmieniły się opinie Polaków o tym, **jak obecnie żyje się im i ich rodzinom**. Nieco ponad jedna czwarta respondentów (27%) pozytywnie ocenia poziom swego życia, a trochę mniejsza liczebnie grupa (24%) - negatywnie. Blisko połowa badanych (49%) uważa, że żyje im się przeciętnie (ani dobrze, ani źle).

Tabela 6

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinnie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
	2004								2005				
w procentach													
- dobrze	25	24	25	27	26	25	24	26	26	26	26	26	27
- ani dobrze, ani źle	52	53	52	50	54	53	53	51	51	49	49	51	49
- źle	23	23	22	23	20	22	23	23	22	25	25	23	24
Trudno powiedzieć	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0

Pominięto „trudno powiedzieć”

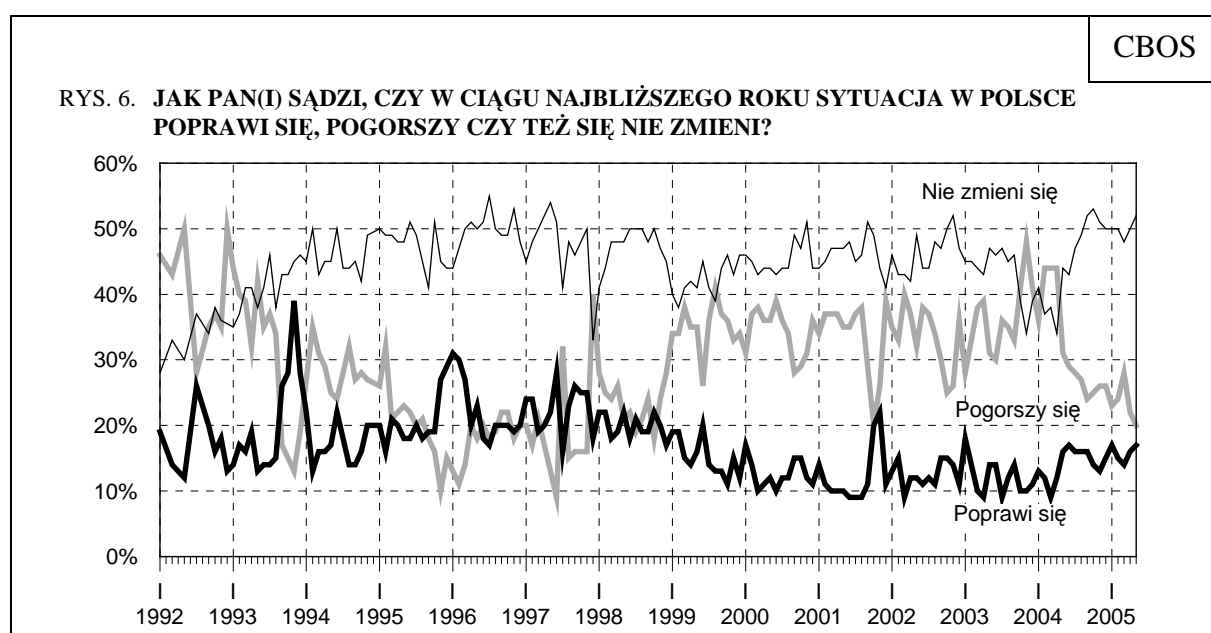
Opinie w tej sprawie zależą przede wszystkim od poziomu wykształcenia i sytuacji materialnej ankietowanych. Oceny negatywne są najczęstsze wśród osób z wykształceniem podstawowym, o niskich dochodach i źle oceniających własne warunki materialne. Do grup niezadowolonych należą przede wszystkim bezrobotni, renciści, emeryci oraz robotnicy niewykwalifikowani. Natomiast zadowolenie najczęściej wyrażają przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, osoby o najwyższych dochodach, żyjące w dobrych warunkach materialnych, a także ludzie młodzi, uczniowie i studenci (zob. tabele aneksowe).

PRZEWIDYWANIA

Przewidywania dotyczące rozwoju **ogólnej sytuacji** w kraju w ciągu najbliższego roku są tylko nieznacznie lepsze niż przed miesiącem. Co piąty badany (20%, spadek o 2 punkty) sądzi, że sytuacja w Polsce się pogorszy, co szósty zaś (17%, wzrost o 1 punkt) liczy na jej poprawę. Nadal dominuje liczebnie grupa respondentów nieoczekujących zmian (52%, wzrost o 2 punkty).

Tabela 7

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
	2004								2005				
	w procentach												
Poprawi się	16	17	16	16	16	14	13	15	17	15	14	16	17
Nie zmieni się	44	43	47	49	52	53	51	50	50	50	48	50	52
Pogorszy się	31	29	28	27	24	25	26	26	23	24	28	22	20
Trudno powiedzieć	10	10	9	8	8	8	10	9	10	10	10	12	11

Pominięto „trudno powiedzieć”

We wszystkich kategoriach ankietowanych przeważają opinie, że w ciągu najbliższego roku nic się nie zmieni. Na ogół też więcej jest pesymistów niż optymistów. Przewidywania poprawy są najczęstsze wśród osób z wyższym wykształceniem - zwłaszcza wśród przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji - i powiązane są z dobrą sytuacją materialną ankietowanych. Natomiast im niższe dochody, a także im gorsze oceny warunków materialnych własnego gospodarstwa domowego, tym więcej przewidywać pesymistycznych. Najwięcej pesymistów jest wśród rencistów.

W potencjalnych elektoratach dominuje przekonanie, że w najbliższym roku sytuacja w kraju się nie zmieni. Optymistów jest najwięcej wśród zwolenników SLD i UP oraz PSL. Przeważają oni nad pesymistami także wśród sympatyków PO i PiS. Natomiast zwolennicy LPR i Samoobrony częściej obawiają się pogorszenia tej sytuacji niż poprawy.

Tabela 8

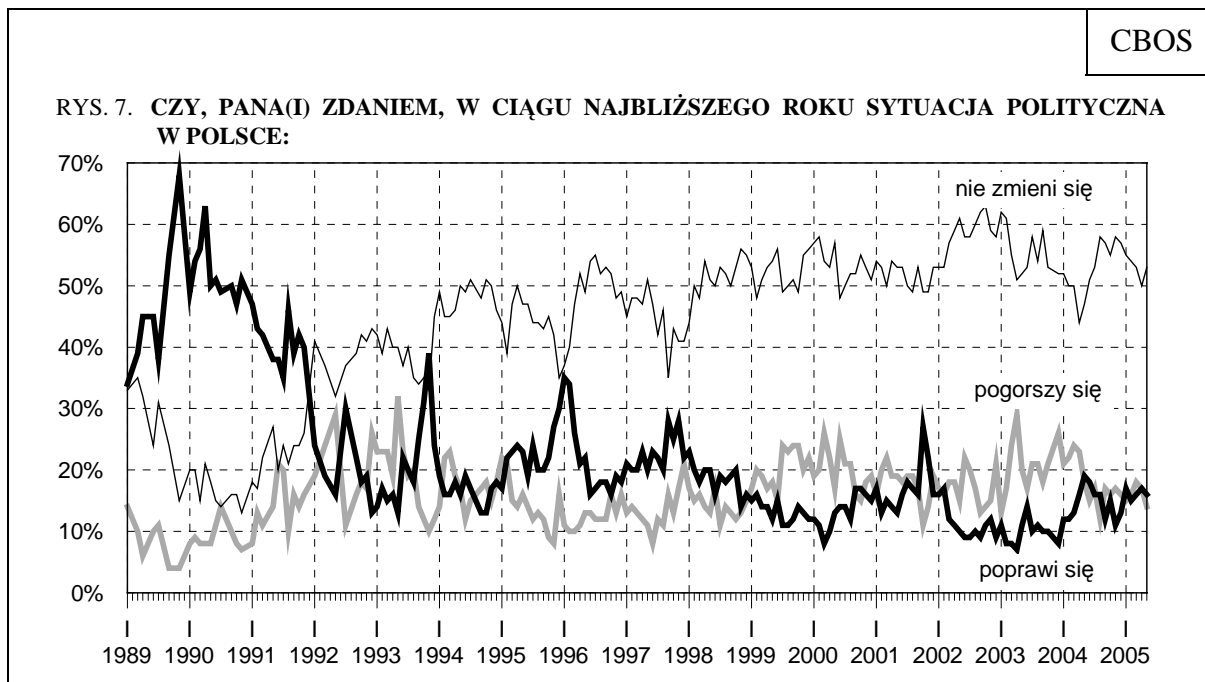
Potencjalne elektoraty*	Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?			
	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
SLD i UP	36	52	10	2
PSL**	30	49	6	16
PO	29	60	5	6
PiS	21	59	12	2
LPR**	21	34	33	12
Samoobrona	18	48	20	14
Niezdecydowani, na kogo głosować	17	55	18	10
Niezamierzający głosować lub niezdecydowani w tej sprawie	10	51	26	12

* Wyodrębnione na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych. Wyborców SLD i UP potraktowano łącznie z powodu zbyt małych ich liczebności w badanej próbie
 ** Dane należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielką liczebność potencjalnych wyborców tych partii w badanej próbie

Nieznaczny spadek liczby pesymistów odnotowaliśmy w przewidywaniach dotyczących **sytuacji politycznej** w Polsce (o 3 punkty, do 14%). Co szósty Polak (16%) spodziewa się poprawy tej sytuacji w najbliższym roku. Nieco przybyło badanych (o 3 punkty, do 53%) twierdzących, że życie polityczne kraju pozostanie bez zmian.

Tabela 9

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	
	2004								2005					
	w procentach													
- poprawi się	19	18	16	16	12	15	11	13	17	15	16	17	16	
- nie zmieni się	47	51	53	58	57	55	58	57	55	54	53	50	53	
- pogorszy się	18	15	17	12	17	16	17	16	15	16	18	17	14	
Trudno powiedzieć	16	15	14	14	14	14	14	14	13	15	13	16	17	

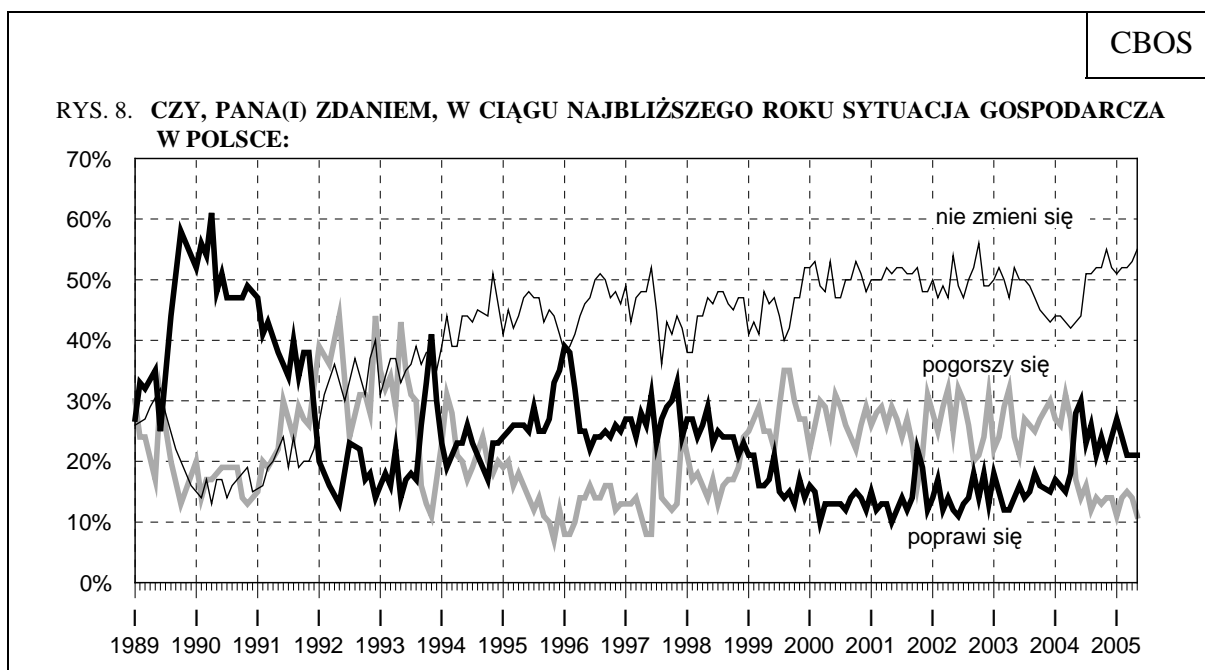

Pominięto „trudno powiedzieć”

Nie zmieniły się w sposób istotny przewidywania dotyczące **sytuacji gospodarczej**, ale także w tej dziedzinie odnotowaliśmy spadek odsetka pesymistów (o 3 punkty, do 11%). Trzeci miesiąc z rzędu nie zmienia się liczba osób spodziewających się poprawy tej sytuacji (21%). Nieco częstsze niż w kwietniu jest przekonanie, że w ciągu roku stan gospodarki się nie zmieni.

Tabela 10

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	
	2004								2005					
	w procentach													
- poprawi się	28	30	23	26	21	24	21	24	27	24	21	21	21	
- nie zmieni się	43	44	51	51	52	52	55	52	51	52	52	53	55	
- pogorszy się	17	14	16	12	14	13	14	14	11	14	15	14	11	
Trudno powiedzieć	12	12	10	11	12	11	10	10	11	10	12	12	13	

Pominięto „trudno powiedzieć”

Przewidywania dotyczące sytuacji w **zakładach pracy** respondentów są nieco bardziej optymistyczne niż w kwietniu. Wzrósł odsetek pracujących oczekujących poprawy (o 3 punkty, do 16%), ale nie zmieniła się liczba przewidujących pogorszenie (12%). Mniej badanych niż przed miesiącem (63%, spadek o 3 punkty) nie spodziewa się żadnych zmian.

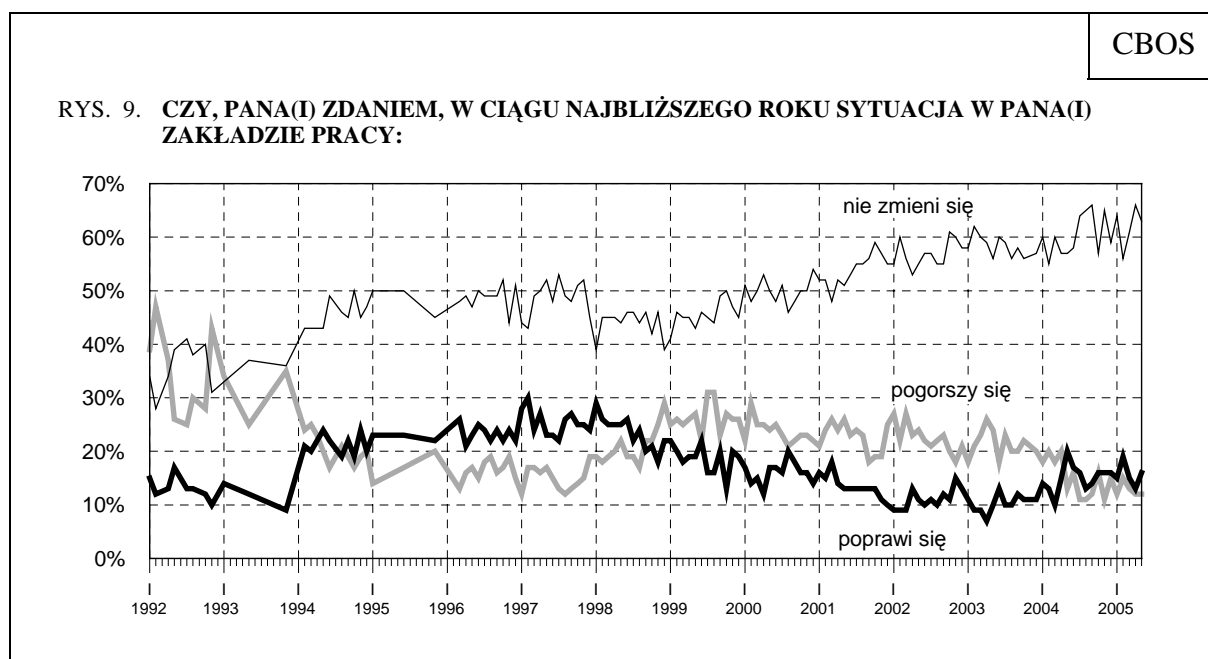

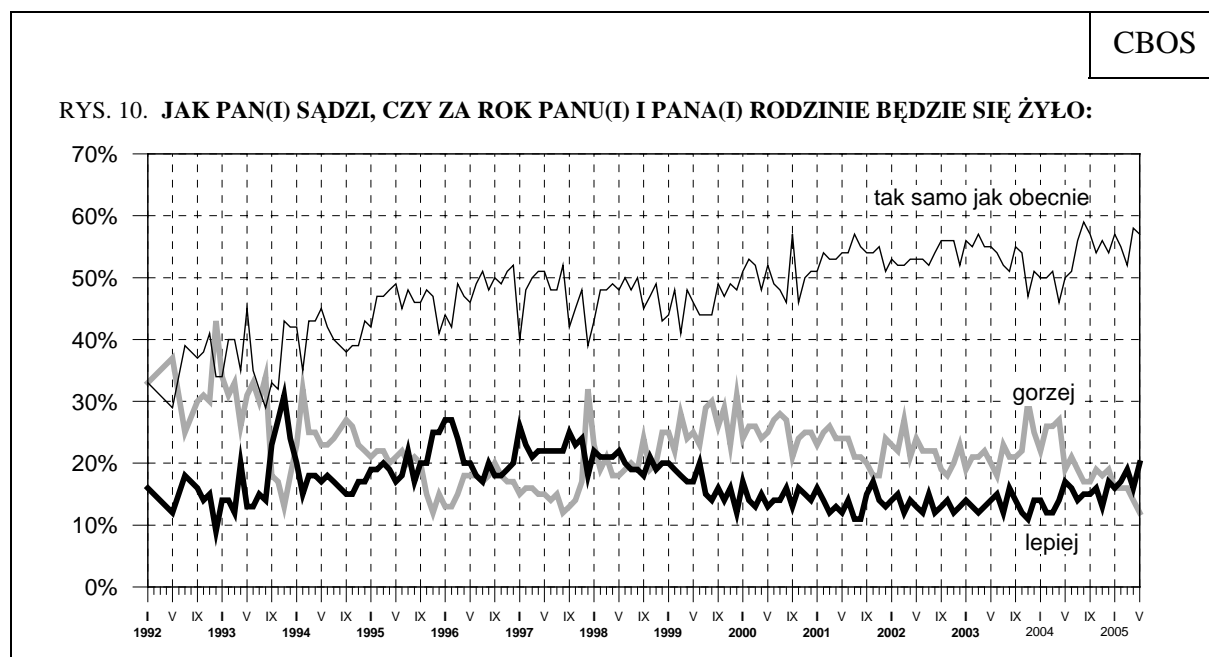
Tabela 11

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
	2004								2005				
	w procentach												
Respondenci aktywni zawodowo (ogółem)													
N=	462	433	408	421	444	458	457	446	492	488	463	498	461
- poprawi się	20	17	16	13	14	16	16	16	15	19	15	13	16
- pozostanie bez zmian	57	58	64	65	66	57	65	59	64	56	61	66	63
- pogorszy się	13	16	11	11	12	16	11	15	12	15	13	12	12
Trudno powiedzieć	10	9	9	11	8	11	8	10	9	10	12	9	9
Pracownicy instytucji państwowych i publicznych													
- poprawi się	15	7	11	9	8	13	14	17	10	9	12	8	11
- pozostanie bez zmian	63	65	70	64	73	64	70	63	72	64	61	71	65
- pogorszy się	16	20	11	14	15	18	12	13	10	16	14	16	15
Trudno powiedzieć	7	8	9	13	5	6	5	7	8	10	13	4	8
Pracujący w spółkach o własności prywatnej i państwowej													
- poprawi się	25	17	19	8	19	14	5	16	18	23	23	20	17
- pozostanie bez zmian	57	63	66	68	64	53	68	52	62	54	57	59	56
- pogorszy się	10	15	9	14	11	27	18	17	7	17	11	12	14
Trudno powiedzieć	7	5	6	10	6	6	9	14	13	6	9	9	13
Pracujący w sektorze prywatnym poza rolnictwem													
- poprawi się	25	23	19	17	15	22	22	15	17	23	15	13	21
- pozostanie bez zmian	55	56	67	64	63	56	65	59	64	52	63	65	64
- pogorszy się	9	11	8	7	10	9	6	16	12	13	11	11	6
Trudno powiedzieć	11	10	5	12	12	13	7	10	7	11	11	11	9
Pracujący w indywidualnych gospodarstwach rolnych													
- poprawi się	15	22	21	18	15	10	12	13	13	26	16	18	13
- pozostanie bez zmian	47	38	40	64	68	54	49	61	58	53	67	63	63
- pogorszy się	23	23	21	14	8	24	20	14	23	8	5	9	17
Trudno powiedzieć	14	17	17	4	9	12	19	12	7	13	12	10	8

Wyraźnie bardziej optymistyczne są natomiast przewidywania dotyczące **ogólnych warunków życia** ankietowanych i ich rodzin. Wzrósł odsetek badanych spodziewających się poprawy (o 4 punkty, do 20%), zmalał zaś obawiających się pogorszenia (o 2 punkty, do 12%). Nadal dominują liczebnie osoby sądzące, że będzie im się żyło tak samo jak obecnie (57%).

Tabela 12

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
	2004								2005				
	w procentach												
- lepiej	17	16	14	15	15	16	13	17	16	17	19	16	20
- tak samo	50	51	56	59	57	54	56	54	57	55	52	58	57
- gorzej	19	21	19	17	17	19	18	19	15	16	16	14	12
Trudno powiedzieć	13	13	11	9	11	11	13	11	11	12	13	12	11

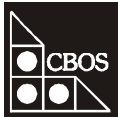
Pominięto „trudno powiedzieć”

Jak łatwo przewidzieć, ankietowani znajdujący się w dobrej sytuacji materialnej częściej niż pozostali patrzą w przyszłość z optymizmem, spodziewając się, że za rok będzie im się żyło lepiej. Optymizmowi sprzyja też posiadanie średniego i, zwłaszcza, wyższego wykształcenia. Spośród grup społeczno-zawodowych poprawy oczekują najczęściej pracujący na własny rachunek poza rolnictwem oraz przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji. Optymistami częściej są osoby młode, uczniowie i studenci. Na to, że będzie lepiej, częściej też liczą mężczyźni oraz mieszkańcy dużych miast.

Notowana zwykle w maju poprawa nastrojów w tym roku okazała się niewielka, być może z powodu dokuczliwych chłódów. Poprawie samopoczucia Polaków nie sprzyjały też z pewnością komentarze dotyczące moskiewskich obchodów 60. rocznicy zakończenia II wojny światowej. Ogólnie rzecz biorąc w społeczeństwie ubyłoby jednak trochę pesymistów i częściej niż przed miesiącem pojawia się nadzieja, iż za rok ludziom będzie się żyło lepiej.

Opracował
Włodzimierz DERCZYŃSKI

A N E K S

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, **sytuacja w naszym kraju** zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?

(%)

	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	25	59	16	1052
Płeć				
Mężczyźni	31	57	12	498
Kobiety	20	61	19	554
Wiek				
18-24 lat	30	55	15	161
25-34	29	58	13	191
35-44	22	60	18	181
45-54	27	58	15	202
55-64	22	65	13	123
65 lat i więcej	21	61	17	194
Miejsce zamieszkania				
Wieś	22	63	16	384
Miasto do 20 tys.	26	55	18	131
20-100 tys.	26	60	14	212
101-500 tys.	24	61	15	200
501 tys.i więcej mieszk.	35	51	14	126
Wykształcenie				
Podstawowe	18	66	16	307
Zasadnicze zawodowe	22	63	15	268
Średnie	28	56	16	364
Wyższe	40	46	14	113
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	46	41	13	77
Prac.umysł.niż.szczebła	27	53	20	81
Pracownicy fiz.- umysł.	28	59	14	92
Robotnicy wykwalifikowani	22	70	8	88
Robotnicy niewykwalifik.	30	47	23	39
Rolnicy	17	68	15	56
Pracujący na własny rach.	35	47	18	42
Bierni zawodowo				
Renciści	17	69	14	120
Emeryci	22	60	18	209
Uczniowie i studenci	30	56	14	77
Bezrobotni	20	66	15	123
Gospodynie domowe i inni	27	57	17	47
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	28	54	18	168
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	26	66	8	62
sekt. pryw. poza rolnict.	33	53	14	191
prywatnym gosp. rolnym	18	69	12	60
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	23	68	9	130
301-500	20	68	12	167
501-900	25	61	14	206
901-1200	32	52	16	84
Powyżej 1200 zł	43	46	11	74
Ocena własnych war. mater.				
Złe	17	70	14	335
Średnie	25	58	17	455
Dobre	36	49	15	261
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	16	68	16	91
Raz w tygodniu	24	60	16	566
1-2 razy w miesiącu	23	60	16	164
Kilka razy w roku	32	54	14	157
W ogóle nie uczestniczy	33	52	15	73
Poglądy polityczne				
Lewica	36	52	12	146
Centrum	23	67	10	270
Prawica	32	56	11	316
Trudno powiedzieć	15	59	26	317

Tabela 2. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację polityczną** w Polsce?
Czy jest ona:

(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	3	21	68	8	1051
Płeć					
Mężczyźni	4	18	73	5	498
Kobiety	2	23	64	12	553
Wiek					
18-24 lat	3	25	66	5	161
25-34	4	19	72	5	191
35-44	2	16	77	5	181
45-54	2	21	72	6	202
55-64	3	21	69	7	123
65 lat i więcej	3	22	55	20	193
Miejsce zamieszkania					
Wieś	4	20	64	12	383
Miasto do 20 tys.	4	22	68	7	131
20-100 tys.	2	22	72	4	212
101-500 tys.	2	21	67	10	200
501 tys.i więcej mieszk.	2	16	78	4	126
Wykształcenie					
Podstawowe	3	20	60	17	307
Zasadnicze zawodowe	3	21	68	8	268
Średnie	2	22	73	3	364
Wyższe	2	17	77	5	113
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	1	17	78	3	77
Prac.umysł.niż.szczebla	0	20	78	3	81
Pracownicy fiz.- umysł.	3	16	77	3	92
Robotnicy wykwalifikowani	4	22	68	6	88
Robotnicy niewykwalifik.	0	25	70	5	39
Rolnicy	1	16	72	11	56
Pracujący na własny rach.	4	18	74	5	42
Bierni zawodowo					
Renciści	3	14	68	15	120
Emeryci	3	22	59	15	208
Uczniowie i studenci	6	24	66	4	77
Bezrobotni	3	26	64	7	123
Gospodynie domowe i inni	2	23	67	8	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	1	19	73	6	168
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	1	21	78	0	62
sekt. pryw. poza rolnict.	3	19	75	3	191
prywatnym gosp. rolnym	3	15	73	10	60
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	6	21	66	7	130
301-500	2	22	67	10	167
501-900	3	20	67	10	206
901-1200	1	17	80	2	84
Powyżej 1200 zł	1	25	73	1	74
Ocena własnych war. mater.					
Złe	3	18	68	11	334
Średnie	3	22	68	7	455
Dobre	2	21	69	7	261
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	2	15	72	11	90
Raz w tygodniu	2	24	66	7	566
1-2 razy w miesiącu	2	16	73	9	164
Kilka razy w roku	5	19	71	5	157
W ogóle nie uczestniczy	5	17	61	17	73
Poglądy polityczne					
Lewica	3	21	71	4	146
Centrum	2	23	72	3	270
Prawica	3	18	76	3	316
Trudno powiedzieć	3	20	57	20	317

Tabela 3. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację gospodarczą** w Polsce?
Czy jest ona:

(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	12	34	47	7	1052
Płeć					
Mężczyźni	13	38	44	5	498
Kobiety	11	30	49	10	554
Wiek					
18-24 lat	14	41	40	5	161
25-34	12	38	44	7	191
35-44	13	32	52	3	181
45-54	12	31	51	6	202
55-64	14	36	46	4	123
65 lat i więcej	10	26	47	17	194
Miejsce zamieszkania					
Wieś	8	32	52	8	384
Miasto do 20 tys.	14	31	49	5	131
20-100 tys.	14	33	46	7	212
101-500 tys.	11	39	42	8	200
501 tys.i więcej mieszk.	21	36	38	5	126
Wykształcenie					
Podstawowe	8	28	52	12	307
Zasadnicze zawodowe	7	33	52	8	268
Średnie	16	38	42	4	364
Wyższe	23	38	35	4	113
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	27	43	28	3	77
Prac.umysł.niż.szczebla	16	43	36	5	81
Pracownicy fiz.- umysł.	11	32	53	4	92
Robotnicy wykwalifikowani	7	34	51	9	88
Robotnicy niewykwalifik.	14	24	51	12	39
Rolnicy	11	31	57	1	56
Pracujący na własny rach.	9	42	49	0	42
Bierni zawodowo					
Renciści	7	22	57	14	120
Emeryci	12	33	44	12	209
Uczniowie i studenci	14	40	42	4	77
Bezrobotni	16	36	45	3	123
Gospodynie domowe i inni	2	28	60	10	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	17	33	43	6	168
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	14	41	42	3	62
sekt. pryw. poza rolnict.	10	38	47	5	191
prywatnym gosp. rolnym	11	31	57	1	60
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	11	37	45	7	130
301-500	11	34	51	5	167
501-900	14	29	47	9	206
901-1200	12	40	44	4	84
Powyżej 1200 zł	20	37	40	3	74
Ocena własnych war. mater.					
Złe	10	29	52	10	335
Średnie	9	35	49	7	455
Dobre	21	37	37	5	261
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	11	32	51	5	91
Raz w tygodniu	10	34	49	6	566
1-2 razy w miesiącu	11	37	43	10	164
Kilka razy w roku	15	34	44	7	157
W ogóle nie uczestniczy	25	24	37	14	73
Poglądy polityczne					
Lewica	23	37	37	4	146
Centrum	11	38	46	4	270
Prawica	12	38	46	4	316
Trudno powiedzieć	9	24	52	15	317

Tabela 4. Czy obecnie **Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:**

(%)

	dobrze	ani dobrze, ani źle	źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27	49	24	0	1052
Płeć					
Mężczyźni	29	48	23	1	498
Kobiety	25	49	25	1	554
Wiek					
18-24 lat	45	46	8	1	161
25-34	47	44	9	1	191
35-44	24	46	29	1	181
45-54	14	54	30	1	202
55-64	17	51	32	0	123
65 lat i więcej	15	49	35	0	194
Miejsce zamieszkania					
Wieś	24	50	25	0	384
Miasto do 20 tys.	26	54	19	1	131
20-100 tys.	26	48	25	1	212
101-500 tys.	26	51	22	0	200
501 tys.i więcej mieszk.	39	35	24	2	126
Wykształcenie					
Podstawowe	13	53	34	0	307
Zasadnicze zawodowe	20	49	31	0	268
Średnie	34	50	15	1	364
Wyższe	59	31	7	2	113
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	67	23	6	3	77
Prac.umysł.niż.szczębla	46	37	14	2	81
Pracownicy fiz.- umysł.	32	54	14	0	92
Robotnicy wykwalifikowani	22	59	19	0	88
Robotnicy niewykwalifik.	21	49	30	0	39
Rolnicy	13	59	28	0	56
Pracujący na własny rach.	41	57	2	0	42
Bierni zawodowo					
Renciści	11	51	37	1	120
Emeryci	16	53	32	0	209
Uczniowie i studenci	48	47	4	1	77
Bezrobotni	19	41	39	0	123
Gospodynie domowe i inni	12	59	29	0	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	41	45	12	2	168
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	45	35	20	0	62
sekt. pryw. poza rolnict.	35	51	14	1	191
prywatnym gosp. rolnym	11	60	29	0	60
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	11	44	45	0	130
301-500	17	55	29	0	167
501-900	20	58	23	0	206
901-1200	32	54	14	0	84
Powyżej 1200 zł	60	34	6	0	74
Ocena własnych war. mater.					
Źłe	5	33	61	0	335
Średnie	13	77	9	1	455
Dobre	79	18	2	1	261
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	20	45	33	1	91
Raz w tygodniu	25	52	23	0	566
1-2 razy w miesiącu	25	51	24	1	164
Kilka razy w roku	38	44	17	1	157
W ogóle nie uczestniczy	34	30	36	1	73
Poglądy polityczne					
Lewica	31	53	15	1	146
Centrum	29	49	22	0	270
Prawica	28	48	23	1	316
Trudno powiedzieć	23	46	30	1	317

Tabela 5. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku **sytuacja w Polsce** poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?

(%)

	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	17	52	20	11	1052
Płeć					
Mężczyźni	21	51	19	9	498
Kobiety	15	52	21	12	554
Wiek					
18-24 lat	19	54	19	7	161
25-34	14	65	16	5	191
35-44	15	56	19	10	181
45-54	17	50	25	8	202
55-64	20	46	21	13	123
65 lat i więcej	21	38	20	21	194
Miejsce zamieszkania					
Wieś	14	54	19	13	384
Miasto do 20 tys.	17	57	16	10	131
20-100 tys.	14	54	21	11	212
101-500 tys.	24	43	23	9	200
501 tys.i więcej mieszk.	23	50	21	6	126
Wykształcenie					
Podstawowe	16	46	20	18	307
Zasadnicze zawodowe	12	54	22	12	268
Średnie	19	54	21	6	364
Wyższe	29	55	11	4	113
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	30	57	9	4	77
Prac.umysł.niż.szczebla	19	55	19	6	81
Pracownicy fiz.- umysł.	15	56	22	6	92
Robotnicy wykwalifikowani	9	60	21	10	88
Robotnicy niewykwalifik.	23	39	21	16	39
Rolnicy	10	61	16	13	56
Pracujący na własny rach.	15	60	23	3	42
Bierni zawodowo					
Renciści	17	39	29	16	120
Emeryci	22	42	20	17	209
Uczniowie i studenci	18	56	20	7	77
Bezrobotni	13	62	17	9	123
Gospodynie domowe i inni	14	52	24	10	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	12	58	21	9	168
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	25	54	16	5	62
sekt. pryw. poza rolnict.	19	55	19	7	191
prywatnym gosp. rolnym	10	59	17	13	60
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	9	57	25	8	130
301-500	14	55	20	11	167
501-900	14	55	20	10	206
901-1200	22	55	18	6	84
Powyżej 1200 zł	40	37	17	6	74
Ocena własnych war. mater.					
Złe	14	48	27	11	335
Średnie	16	55	17	11	455
Dobre	25	51	16	9	261
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	9	54	19	18	91
Raz w tygodniu	16	55	18	11	566
1-2 razy w miesiącu	19	47	25	8	164
Kilka razy w roku	22	52	20	6	157
W ogóle nie uczestniczy	26	36	25	13	73
Poglądy polityczne					
Lewica	22	56	16	5	146
Centrum	18	58	19	5	270
Prawica	21	57	14	8	316
Trudno powiedzieć	10	39	29	21	317

Tabela 6. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku **sytuacja polityczna** w Polsce:

(%)

	poprawi się	nie zmieni się	pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	16	53	14	17	1051
Płeć					
Mężczyźni	21	53	13	13	498
Kobiety	12	53	14	21	553
Wiek					
18-24 lat	19	58	14	9	161
25-34	16	64	8	12	191
35-44	14	52	21	14	181
45-54	16	52	17	15	202
55-64	19	49	12	20	123
65 lat i więcej	13	42	12	32	193
Miejsce zamieszkania					
Wieś	12	60	11	18	383
Miasto do 20 tys.	13	50	16	21	131
20-100 tys.	17	51	15	17	212
101-500 tys.	21	50	15	14	200
501 tys. i więcej mieszk.	22	45	16	17	126
Wykształcenie					
Podstawowe	12	48	13	27	307
Zasadnicze zawodowe	13	61	12	15	268
Średnie	18	55	16	12	364
Wyższe	29	45	13	14	113
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	26	53	10	12	77
Prac. umysł. niż. szczebla	19	51	17	13	81
Pracownicy fiz.- umysł.	22	52	17	9	92
Robotnicy wykwalifikowani	9	69	11	11	88
Robotnicy niewykwalifik.	17	48	13	23	39
Rolnicy	5	73	8	14	56
Pracujący na własny rach.	19	38	38	5	42
Bierni zawodowo					
Renciści	9	53	12	26	120
Emeryci	17	44	12	27	208
Uczniowie i studenci	24	57	10	9	77
Bezrobotni	15	56	15	14	123
Gospodynie domowe i inni	10	46	18	26	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	17	56	11	16	168
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	22	50	18	10	62
sekt. pryw. poza rolnict.	19	53	20	8	191
prywatnym gosp. rolnym	9	72	9	10	60
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	10	65	14	11	130
301-500	16	57	13	14	167
501-900	14	48	13	25	206
901-1200	21	51	17	11	84
Powyżej 1200 zł	34	49	12	4	74
Ocena własnych war. mater.					
Złe	13	53	15	19	334
Średnie	14	55	13	17	455
Dobre	24	49	13	15	261
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	16	48	10	25	90
Raz w tygodniu	15	56	13	16	566
1-2 razy w miesiącu	14	52	15	19	164
Kilka razy w roku	24	53	15	8	157
W ogóle nie uczestniczy	11	39	21	28	73
Poglądy polityczne					
Lewica	16	54	19	11	146
Centrum	18	61	13	9	270
Prawica	23	53	9	14	316
Trudno powiedzieć	8	45	18	30	317

Tabela 7. Jak Pan(i) sądzi, czy za rok **Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:**
(%)

	lepiej	tak samo jak obecnie	gorzej	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	20	57	12	11	1052
Płeć					
Mężczyźni	24	56	11	9	498
Kobiety	17	57	13	14	554
Wiek					
18-24 lat	38	50	4	9	161
25-34	28	56	5	11	191
35-44	21	53	13	14	181
45-54	15	61	13	10	202
55-64	9	59	26	6	123
65 lat i więcej	10	60	15	15	194
Miejsce zamieszkania					
Wieś	16	61	12	12	384
Miasto do 20 tys.	21	56	12	11	131
20-100 tys.	17	58	13	12	212
101-500 tys.	26	49	13	12	200
501 tys.i więcej mieszk.	28	54	11	6	126
Wykształcenie					
Podstawowe	15	56	14	14	307
Zasadnicze zawodowe	15	61	14	10	268
Średnie	24	55	10	11	364
Wyższe	33	53	7	7	113
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier.,inteligencja	36	48	7	9	77
Prac.umysł.niż.szczebla	27	56	9	8	81
Pracownicy fiz.- umysł.	17	58	12	13	92
Robotnicy wykwalifikowani	15	61	13	11	88
Robotnicy niewykwalifik.	29	55	9	8	39
Rolnicy	16	59	6	19	56
Pracujący na własny rach.	38	52	2	7	42
Bierni zawodowo					
Renciści	11	58	24	8	120
Emeryci	11	59	17	14	209
Uczniowie i studenci	36	53	4	8	77
Bezrobotni	21	58	7	15	123
Gospodynie domowe i inni	18	57	16	9	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	20	58	13	9	168
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	33	47	11	9	62
sekt. pryw. poza rolnict.	27	56	7	11	191
prywatnym gosp. rolnym	14	61	7	18	60
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	17	58	16	9	130
301-500	20	53	18	10	167
501-900	16	58	14	12	206
901-1200	24	59	13	4	84
Powyżej 1200 zł	34	58	5	4	74
Ocena własnych war. mater.					
Złe	14	54	20	12	335
Średnie	19	59	10	13	455
Dobre	31	56	5	7	261
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	14	55	10	21	91
Raz w tygodniu	20	58	12	10	566
1-2 razy w miesiącu	22	58	11	10	164
Kilka razy w roku	26	54	11	9	157
W ogóle nie uczestniczy	15	48	17	19	73
Poglądy polityczne					
Lewica	17	61	13	9	146
Centrum	24	59	11	6	270
Prawica	28	55	9	8	316
Trudno powiedzieć	11	55	15	20	317